

33-й: голубой"
"Спогади безверител".

58

СПОРТИВНЫЕ
ПАРУСНЫЕ
СУДА

КЛАСС
470"

382
3 ПОДПИСАТЕЛЬСКИЕ
ОБЛ.

N5

Куда Киев-47
проспект Тершогого,
50

Кому Редакції газети
"Сівські вісті"

Индекс предприятия связи и адрес отправителя 287 609

с. Білашки
Вікницької області
Тародницького району
Затоківенко М. Л.

287047

Пишите индекс предприятия связи места назначения

Спогади.

Мені вже їде 63^о і я вже далеко відторкнулось від усього писання. Але коли мова зайшла про 33^о всеоб'язно не мовчу, Біль розривав душу — хогеться ридати на весь голос.

Страшно трогає 33^о настига нашу сім'ю, все наше рід, майже все село. Але спогадки хотілося б лише пере-повідати з історії нашого села (до 33^о) і — як востогки того — історію нашої сім'ї.

В книзі мовчання 1917р. люди погнали радієму звістку про перемогу мовчимої революції про перші Ленінські Декрети. Скоро встановили Радянську владу і в нашому селі. Керівником і намісником тих знаменних подій був білоруський Ленінський партійний безкордавий Гаврило-шамоваца вільна Водина.

Умов 1920р. Чо Тетра (саме в мовч) мої майбутні батьки справили весілля. Другого дня узя сім'я: свекруха, свекор, син і невістка пішли в поле жати. Свекруха була моторна — займала широкую постать, простешила разом вперевеселі і одностано клала на ніж жатати жемлі. Невістка стелена по одному перевеселі, але з усіх сил намагалась не вустати. В оді свекруха

Клема на чорні каштани мав, Невістка
стемно по одному перевесі, але з усіх єм
намогав не встати. В біг елекружа
в камі ніби в шутку! "Ахесь би воно
там і було, але те хлібоникофт, полз спроща
за нею нікого немав." Молодий у відно-
відь сказав: "Маммо щоб я більше цього на сур-
Ву прийіли на це поле і воно при-
шла на це те поле - якое прощивел".
Обзвався в невістка: "То я те поле на
Вашому полі - то і полудати буду
з Вами". Усі устаткував і більше про
це ніхто нікого не гадувал.

В 1921р. розділили землю. Старши нази-
ли на Звуні і молодши - на Звуні,
Боля стало більше ніж було раніше,
І яка те це була неволіва радіоть,
що земля - тежмица - уже своя, навіть
не батьківско, а своя власна.

Тоді землі проходили брешні - менш спокійно, але не обійшлося без бунтарства і - навіть - без жертв. Бунтувалося не ті, що у них було раніше більше поля, а ті, що зовсім його не мали. Вони в самі не знали сого хотять. Знали тільки одне, що ніде і нічого робити не хотять, а - пшви́тима гупою працюю.

Після одного бергвого слогу села, один з таких людиноченавистників зменючка наздогнав Безкоровайнного Тавриша і з силою вдарив його залізною кармою по голові. Від нанесеної рани Безкоровай-ний помер, вачко прохворівши ще кілька років.

Люди одержавши землю, з усією старанні-стю почали доглядати за нею. Земля щдро віддавала старанних. Було на полі не побачити ні бур'янички ні полеглиці.

Алебо стояли як муф. Було хлеба в достатку і господарям і було що здати в державу. А щоб мати ще і гроші - люди почали висівати багато цукрових буряків.

Буряки росли також на славу. Нодиватеса приходилося восени. Було, пригадувати: ботько з матір'ю весь день копали буряки. Но ніс ботько іде додому - треба казайство обігну коней нагодувати. Мати мисцаться по полі гнати буряки.

Чистить усю ніс. Вранці повисцелі буряки ботько відвозить на Богредиченський завод, і знову те до тієї ж роботи. Так невтомні і невстигущі трудилися тичензям і місцям.

Гроші платили за буряки добрячі.

От люди і почали мово будуватися. На нових садибах за рік - два виростали довгелезні вулики. Так виростили дві вулики в шорному Богредичу, одна вулика - від Смар-менюць і одна - від Курмешова. Мвої ботьки подувалися на старі садиби. Збудува-ли кучню довгелезні хліби, добротному хату з тичалом, на похованні хати і - крамлицю.

ми ківучно довірили жити, годуючи хату
з підвалом на половині хати і куреньку.
В 1929 році стали організовувати колгосп.
Батько не захотів іти в колгосп — землиця
одноосібником, Трушав коні, с-г ремаркет,
обробляв своє поле.

Мати зашла в колгосп і стала
активною працівницею.

Тесь так, у році 1930, із сусіднього села Бедрич
 приїхав новий голова колгоспу "Червона
 Якова Андрушівська. От він одного дня їде
 з тієї самої землі. Наїхав до дачі по
 коні (вони там). От він і каже: "Оце скільки
 я намагався - отако буде норма". Другого
 дня їде з головою колгоспу. Прокосячи
 дачі, каже: "Скільки я намагався -
 отако буде норма". У так - на всіх роботах,
 люди схвально ставилися до цього. Але, на
 полях, недобро довелось так хазяйкувати.

Як і в усіх інших селах, так і в Бедричі, так
 великі гори - масові арешти членів прав-
 літня колгоспу, сімейних керівників, радян-
 в селі всі владного ступня погнали
 заходити сталінські порядки. На керів-
 ні пости стали висувають ті, що мусили
 легенського аліба. Вони керували з презирством
 ставилися до трударів, не мали ціни
 ні правді, ні трудовій - усе в них було кіпою
~~наступного~~ Так званого головою с/рду а наст
 наступного - маварем зловлення - став
 Кулеша, Банило.

Умов 1932 рік. Був недорід. На батьковому
 полі не вродила пшениця, а вродив горох.
 От батько і загодив контрактацію горохом.
 Але з села поїхав в район: "Він-злісний
 спекулянт. Пшеницю погородив дорого. Гороху
 купив дешево - і здав контрактацію".
 Сосоним батька, кинули за ґрати. Мати
 півроку оббивала пороги "защитників" поки
 вирвала його звідти.

Чорною смілою на людей наступало
 страшно уроччівське. Моршоткієм свавільна
 деспотизм - стали норма нового керівниц-
 тва" та його сподівань. Особливо
 сталінські сатрапи бригадами проводили
 масові грабенті. Заїзнили пруттями
 перекопували садибу, обівтя (шукали тавричів)
 Мишпорали по горах, могох, комерці, у

масові грабежі. Засізненим пригрозив
перекотувати сандуб, обіветя (шукати табачку),
Мишпорича по горах, своїх колесах у
скринях навіть у горничках, забирали все:
вивозили скот, забирали зерно, продукти харчу-
вання (крупу, мучу, цукор, і.д.), картоплю, буряки;
як було майно, це було — розкуркуляють

З моголи поводилися з ким як хотіли:
кого - в колодий локх - ну замок кого - за
грами кого - на Соловкі кого - залурдували.

З будівлями - так само: над ким хотіли -
хати порозбирали, моголи розбирали і надвірні
будівлі (ніби то для когось), а насправді самі
розтягали. Ця хата краща - моголи викидали
а самі заселялись. В кращому випадку, сімей
переселяли в старі хатинки в гіршому - на
випуску. Так, наприклад, Ванченко поселився
в добротному хазяїнстві сільського дзєвдара
Сметана Макара Федоровича. Сметану пере-
селив в Євгенаву хату, Авгена - на випуску.

Таких випадків у селі було десятки.

У нас дограбили все, що було із зерна і про-
дуктів, вивели корову з тільки, розібрали ксьму
розібрали хліву кришину. Найкраще тільки,
додали хату і коні - у возовні.

Ванченко це батькові пригрозив: "Ты дума-
ви поставишь з великими вікнами хату -
будеш пелти - я тебе без кони заріжу."

Дуже скоро збулися "віщі" слова Ванчика.
Сонячного весняного ранку 1933 року
батько тильки-доробив виїхав (сам) на
Погребіще (7 км) поїхав тильки половини
дороги, до ліса, а там його зупинили кабіни,
Воза завернули назад. Коні самі привезли
мертвого батька дозволу. Обгорнули батька
в рядкину. Труни не було з того зробили -
заградили все. Свої коні востанок відвели
батька на кладвище.

Не всім ми повернулися із цвинтаря
дозволу - явився Ванченко. Забрав коні, тирні,
возв с-г рессарент і поїхав.

Випином нас вєтверо дітей з матір'ю.
Через кілька днів після цього померли з
голоду мої меншєвнє братик і сестричка.
Братик Коля - 1933р. і сестричка Нінка з 1939 року.

Ми все харчувалися буряками: варили крошеву,
цукаті, содову і т. д. Зривали корітця соуха білоши
обіїрїєм мотє мотє через випні акалї і т.

голоду мої меншешві братик і сестричка
Братик Коля - 1932р. і сестричка Ніна з 1929рочу.

Ми вже харчувалися бур'янами: варени крошеву,
супчик солоду і ін. Зривали корітця соломи
обігали літом літ, солоду, вимки, акації і ін.
їли неол, ^{до} за замислю після град, пенчиків.

Уже почали наближатися черви. А
в нас на горозі було посіяне пшени. Он
ми з братом уже загасили до колосків.

Було карвало, зімгло в темні пролігло і
 ласало світлими зернятками. Мати закри-
 тила і каже: „Ось скоро достигне нити-
 витення, змолотило, змелло і будемо їсти.“
 Так вона і зростає: вишала, змолотила —
 не вишала доїзяти — як днів зелені виш-
 нує Данило. Забрав усе нити до зерниш-
 (Чмішески) і поїз. На горозі ще мелемося,
 скільки недовіданих покосеків нити.

Переросло берізно, примоглося дощел
 поприростало до землі. В погоний день
 мати, вого пересушила, повязала і змолотила,
 виле і провіяла. Не вишала внести в хату —
 в Данило. Забрав і це, навіть не погубу-
 вав, що поросло. Заїз ще на гору.

Там виле наше драгтяско і материні
 сорозки — зрід ще дві сорозки поломані
 і третю перкалово і поїжав.

Додило ми виле по шері — шукаємо за-
 црелі колосогки, тередило і іло.

Ат тут знову явився Данило, каже
 до матери: „Загози за хату позаток — 700 руб,
 то позачо. В суд? Не знато, як проїзят то, суд?“
 Скінчилося тим що один з помігників
 гаваря поклав у хату с/ради (нідо то за мою
 мати позаток) і хату одоформил по с/раді
 як одобрівлено прозачу. Нас з хати випроводил.
 Ми пішли в стареньку відучкову хату, яка
 стояла при березі. Болівка і смієво до
 половини у ній були мої, але нікуди було
 влізати. Мати позача хату в Богородице
 до людей на поземнику. Виконувала різні,
 ремонти роботи. За день роботи давала їм
 мисоку картопляного супу або 2-3 кормо-
 лі буряки. Буряки ми поїдали сирими, супу
 пиння пригрівали на дрові — палити не
 було сил. Так ми переїхали в долину. Навесні
 знову більше харчували буряками. В 1939р мати
 ганяла в колосі на роботу. Зналими по трудовому
 по 150г поїзної виле або просамого поїзду і
 по 50г в поїзні, камавали виле великі.

знову більше харчувалися бур'янами. В 1934р. навіть
гинули в колгосп на роботу, жили на трудових
по 150г пшениці в день або просіяного посіву;
по 5 коп. А позашкі намагалися думати великі.

Приходилося матері ще підробляти на позашкіт
роботами щоб вижити позашкіт. Не набагато
кращим було життя; в нашій 30' років.

Від голоду, холоду, серйозно нас погано

6.

любили в кімнатах, деформували тіло —
руки і ноги кривили, робились порохомовими
повинуваті. Ми поробили фактими.
Так ми всією сім'єю стали жертвами
свалів і голодного терору сталінського
самраць.

це сім'я сім'я. Трапили з 1928 року.
у В.В. влітку загинув на дроні.

я з 1928р. пропала майже весь рік
з матерію одинок.

Описала все те, що було в дійсності.

Вибачте за довгі відступи.

З повагою: Марія Миколаївна
Затоківська
пенсіонерка

С. Білашкі

Луганського району
Донецької області.